

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE TIJGER

Oosters toneelsprookje in drie bedrijven

door

YVONNE WAEGEMANS

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1989

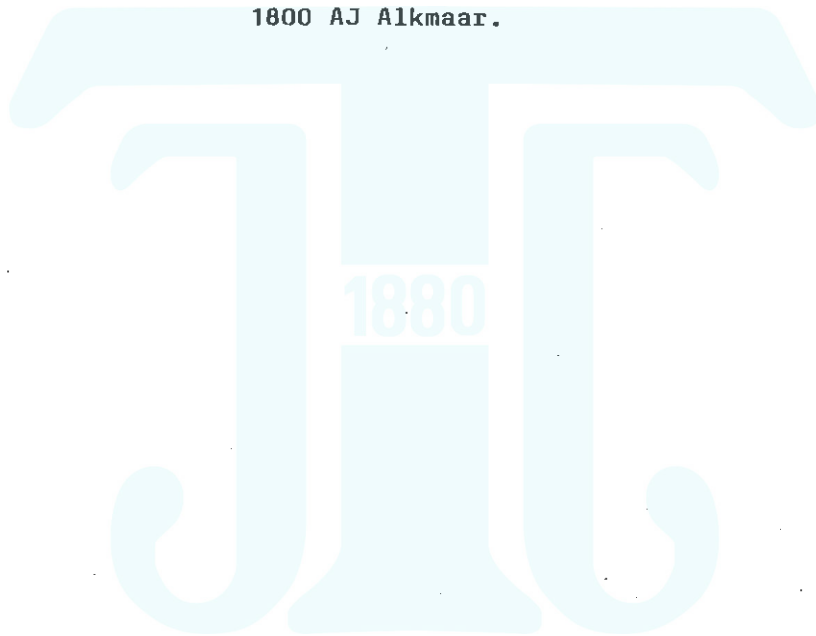
(N° 1788)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

Voor Nederland wende men zich tot:
I.B.V.A. "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

© 1989 Toneelfonds J. Janssens / Yvonne Waegemans

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D E T I J G E R .

Toneelspel voor de jeugd

in

drie bedijven

door

Y V O N N E W A E G E M A N S .

Muziek van P E T E R W E L F F E N S .

AUTEURSRECHTEN VOORBEHOUDEN.

Alle opvoeringen dienen aangevraagd aan S A B A M
Wetstraat 61, 1040 Brussel.

Programma a.u.b. aan YVONNE WAEAGEMANS, Residentie VAPOLE
Statielei 26 - 2510 MORTSEL OUDE GOD. Tel. 03/49.01.31

De muziekpartituur wordt verhuurd door de uitgever

T O N E E L F O N D S D E G R O E N V I N K

VIIe Olympiadelaan 21

2020

A N T W E R P E N . Tel. 03/27.32.70

Toneelfonds
J. JANSSENS p.v.b.a.
Kruikstraat 14
2000 ANTWERPEN
Tel. 031/39.12.20

B E Z E T T I N G .

LAO MA	(Lauma)	Weduwe van 70 jaar. haar zoon.
MENG DE TOEGEWIJDE		
LIDE FOU KWEI	(Ljoefoekwee)	25-jarige Chinees.
de Lenige Bamboe		
TSIEN het Scherpe Dog	(Tsièn)	35-jarige Chinees.
KOUAN JUEN (Kwanjen Franse J)		mandarijn.
LI HAI de Sterke	(Lihaai)	zijn volgdienaar.
LAO FOU DE TIJGER.		
BOEDDHA.		
PIN		eerste toneelknecht.
DJATI		tweede toneelknecht.
LONG TE PEE	(Lontepée)	eerste jager.
LOU TCHE FOU	(Loatchefoe)	tweede jager.
LIEN TAO	(Lièntau)	buurvrouw.
KIAO FOU	(Tjawfoe)	eerste drager.
TA PAN	(Tàpan)	tweede drager.
CHINESE SCHOOLKINDEREN.		
TOESCHOUWERS.		

TONEELSCHIKKING.

Met treden en trappen wordt een berglandschap gesuggereerd.
Alleen het verruimde voortoneel blijft vlak.
Het Boeddhabeeld staat telkens op de plaats van handeling.
Verder geen decor.
Het huis van Lao Ma wordt gevormd door enkele bamboestokken
en een kralengordijn.
In de gerechtszaal, een reusachtig kussen of een zetel.
Een latwerk, horizontaal gesteund door de toneelknechten,
suggereert de poort.

E E R S T E B E D R I J F .

De zon gaat op over het berglandschap. Muziek:

LAO MA

(schuift het parelgordijn opzij. Knielend, het hoofd tegen de grond, groet zij Boeddha).

(Haalt een gietertje en begiet haar bloemen. Neuriet zacht):

Ik heb een zoon en hij heet Meng,
hij is wel wijs en toch niet eng!
Dank Amida Boeddha!
Hij is mijn kind, hij is de man,
die alles in mijn leven kan!
Dank Amida Boeddha!

(Kijkt naar de zon).

Je staat al hoog, meneer de zon! Dan wordt het tijd dat ik mijn potje kook!

IONEELKNECHTEN (zetten vuurtje en potje neer).

LAU MA

(blaast het vuurtje aan. Het licht op. Licht het deksel van de pot en snuffelt eraan).

Ruikt heerlijk! Wat zal hij smullen, mijn zoon! Hij zal nu wel dadelijk hier zijn, want de honger doet hem grote stappen maken! Ik zie hem zo graag smullen, Meng, mijn toegewijde!
(Roert in het potje en zingt.)

Hij is mijn zoon, hij kent zijn plicht,
en waar hij komt wordt alles licht!

O Amida Boeddha!

Hij is mijn liefd' en mijn geluk!
Verlaat hij mij, valt alles stuk!

O Amida Boeddha!

(Gaat een eindje de berg op.)

Hij blijft lang weg. Zou hij misschien een hele boom geveld hebben? Een boom versjouden duurt lang.

KINDEREN (komen op. Ze dragen elk een groot penseel. Zingen):

Wij kleine Chineesjes
leren lang en veel!
We schrijven met geen potlood,
alleen met een penseel!

Refrein:
Lao ly, hoei la,
wie doet het ons even na?
Lao ly, hoei la,
wie doet het ons na?

Onz'pikzwarte oogjes
staan een beetje schuin!
Maar niemand op de wereld
leidt ons om de tuin!

Wij kleine Chineesjes,
o wat zijn we slim!
We kijken enkel naar de zon
daarboven aan de kim!

LAO MA

Kinderen, hebben jullie mijn zoon gezien? Meng de toegewijde?

KIND

Neen Lao Ma! We komen recht van school! Was hij ook op school misschien?

LAO MA

Neen, hij is in de bergen. Hij is hout gaan sprokkelen. Maar ik dacht soms...

KIND

Neen, we hebben hem heus niet gezien. Hij is misschien wat blij-ven spelen, onderweg.

LAO MA

(lacht). Meng de toegewijde! Blijven spelen? Daarvoor is hij al veel te groot! En dat zou hij zeker niet doen als hij weet dat zijn moeder met het eten wacht!

KIND

Dan zal hij wel dadelijk komen, Lao Ma!

LAO MA

Ja, dat zal hij wel!

KINDEREN

(zingend verder).

LAO MA

(trippelt zenuwachtig naar Boeddha). O Boeddha, mijn zoon is nog niet terug! Hij is vanmorgen naar de bergen getrokken om hout te sprokkelen. Gewoonlijk is hij terug als de zon boven de kerselaar staat! Ik word een beetje bang! Daarboven sluipen zoveel wilde dieren rond! Boeddha, laat hem toch niets overkomen! Meng is alles voor mij! Mijn man is dood, maar hij leeft voort in mijn zoon! Er mag hem niets overkomen! O, als-jeblieft, waak over hem! (Bidt, het hoofd tegen de grond.)

BOEDDHA

Het hart van een moeder voelt scherp in het heden, maar is blind voor de toekomst.

(In de bergen begint een schimmenspel. Flash back van wat ge-beurd is. Een jonge man sprokkelt hout. Een tijger ligt op de loer. Sluipst nader. Bespringt de jongen. Slaait hem neer.)

LAO MA

Mijn hart doet pijn. Ik heb een voorgevoel. Er moet iets ge-beurd zijn! Boeddha, laat me mijn zoon behouden! Hij is mijn vuur en mijn licht, mijn kracht en mijn leven. Waar blijft hij nu toch? Wat moet ik doen? Moet ik wachten? Moet ik hem zoeken? Laat mij iets doen! Ik houd het niet uit!

KIAO FOU en IA PAN

(komen op met gesuggereerde draagstoel).

LAO MA
Vrienden, hebben jullie mijn zoon niet gezien?

KIAO_FOE
Wat is er aan de hand, Lao Ma? Je bent helemaal van streek!

LAO MA
Vergeef het een oude weduwe. Mijn hart is bang. Meng, mijn zoon is naar de bergen vertrokken toen de zon nog sliep.

IA PAN
Om te jagen?

Lao Ma
Neen, om hout te halen, en hij is nog niet terug.

KIAO_FOU
Roep geen brand vooraleer je rook ziet, Lao Ma! Meng is jong en sterk!

LAO MA
Wilde dieren vragen niet hoe oud je bent!

IA PAN
Hou je rustig, wijze vrouw! Je bent altijd dapper geweest. En nu loop je rond als een kat met een bel aan haar staart! Omdat Meng een beetje te laat is! Lach jezelf liever uit, Lao Ma!

KIAO_FOU
Ta Pan heeft gelijk. Straks zal je jezelf uitlachen. Wij moeten nu weg. Kouan Jen, de Mandarijn wacht op ons. Groet je zoon! Leef lang!

LAO MA
Dankjewel, vrienden! Jullie hebben gelijk. Straks komt hij lachend en zingend de berg af! (Gaat een eindje bergop.) Mè-èng! (Wat harder.) Mè-eng! (Echo.) Ik hoor iets! Is dat de stem van mijn zoon? Mè-eng! (Echo 2 maal.) Het is de echo. (Zucht. Keert terug naar Boeddha.) Ik zal u wierookstokjes branden, Amida Boeddha! Stuur mijn zoon terug! Ik houd het niet meer uit! (Af.)

(Schimmenspel in de bergen. Lioe en Tsien mimeren vondst. Afschuw. Tonen vondst aan elkaar.)

LAO MA
(komt terug met haar wierookstokjes. Steekt ze aan). Ik ben een dwaze oude vrouw. Straks staat mijn zoon lachend voor mij en zegt: Moeder, ik heb honger als Lao Fou, de tijger.

LIOE_FOU_KWEI_EN_TSIEN
(komen op. Stil, bijna spookachtig staan zij op de bergweg. Lioe draagt een vracht hout en Tsien houdt een bundeltje in beide handen. Ze kijken zwijgend naar beneden. Blijven staan).

LAO MA
Nu mag hij me niet langer bang maken. Hij moet komen! Meng! Meng! Kom dan toch! Ik kan je niet missen!

LIOE en ISIEN (naderen aarzelend).

LAO MA (staat recht en ziet opeens Lioe en Tsien. Hun gezicht zegt genoeg. Ze spert de ogen open en deinst terug naar haar hut.)

LIOE EN ISIEN

(volgen zwijgend).

LAO MA

Mijn zoon, Meng de toegewijde...

TSIEN

In de bergen, naast een vracht hout, hebben we dit gevonden.

LAO MA

(neemt bevend de flarden vast. Voelt dat ze kleven, trekt haar handen terug en bekijkt ontzet haar rode vingers.) Meng...

ISIEN

We hebben de sporen gezien van Lao Fou, de tijger.

LAO MA

Meng! (Slaat de armen in de lucht en valt achterover.)

LIOE

(laat het hout vallen en vangt haar op. Legt haar voorzichtig neer). Arme oude vrouw.

ISIEN

Is ze dood? Is ze naar Lao Kia, het oude vaderhuis?

LIOE

(wrijft haar gezicht en haar handen).

LAO MA

(komt recht op de knieën. Kijkt verwilderd naar de mannen). Meng..heeft de tijger mijn zoon...Néén! Néén! Neen! Het mag niet, het kàn niet! O Boeddha, dat kan u niet toelaten! Tsien, zeg het mij: waar is mijn jongen?

ISIEN

(wijst zwijgend naar het bundeltje).

LAO MA

Is dat alles? Alles? O Meng! Lao Fou de Tijger heeft mijn zoon verslonden! Onrecht! Onrecht! Onrecht!

ISIEN

(radeloos). Amida Boeddha, red deze vrouw! (Raapt machinaal het hout op en draagt het naar het huisje.)

LAO MA

Ik zal mijn jongen wreken! Mijn mes!

ISIEN

Kom, Lao Ma, rustig, rustig...

LAO MA

Rustig? Als mijn jongen verscheurd is?

BUREN (komen toegelopen).

LIEN TAO

Lao Ma, wat is er?

LAO MA

Onrecht! Onrecht! Ik wil de Mandarijn! Ik wil Kouan Jen!
(Valt op de knieën en bonst met haar hoofd tegen de grond.)

LIQE

Haar zoon is door de tijger verscheurd!

ISIEN

Dit hebben we gevonden.

BUREN

(reageren met afgrijzen). Meng! Meng de toegewijde! (Het bundeltje gaat van hand tot hand.)

LAO MA

(springt weer recht). Wraak! De Mandarijn! Kouan Jen! O Meng, mijn zoon! Mijn lieveling! Het kàn niet! (Rukt het bundeltje uit iemands handen en drukt er haar gezicht in.)

MUZIEK (Motief van de Mandarijn.)

DRAGERS

(scanderen hun stappen met): A y zo lei! A y zo la!

KOUAN JEN

(in gesuggereerde draagstoel op). Wat gebeurt er? (Steekt zijn hoofd tussen de gordijnen. Stapt dan uit de draagstoel.)

LAO MA

(op de knieën). Onrecht! Onrecht!

KOUAN JEN

Wie heeft die oude vrouw iets misdaan?

LAO MA

Onrecht, Heer! Onrecht!

KOUAN JEN

Is ze bestolen? Werd ze geslagen? Laat iemand zijn mond open-
doen en spreken! Of is ze haar verstand kwijt?

LAO MA

Mijn zoon ben ik kwijt! Mijn enige zoon! Meng, de toegewijde!

KOUAN JEN

Uw zoon? Dat is erg! Sta op, oude vrouw en spreek. Wat is er
gebeurd met Meng, de toegewijde?

DRAGERS (zetten een zetel naast Boeddhabeeld).

KOUAN JEN (gaat zitten).

LAO MA

Hij is dood!

BUREN

(knikken en mompelen): Dood...

KOUAN JEN.

Uw enige zoon, dood? Dat is erg! Het vuur beproeft het goud.
Het ongeluk, het hart van een moeder. Wie heeft je zoon gedood?

LAO MA

Lao Fou, Heer!

KOUAN JEN

De tijger? Wat zegt ze?

LI HAI

Zij zegt: Lao Fou, de tijger, heer.

KOUAN JUEN

Denk je dat ik doof ben? De tijger! Dus, verslonden! Verslonden?

LAO MA

(knikt).

BUREN

(mompelen): Verslonden.

KOUAN JUEN

Dat is het ergste! Dan kan je hem niet eens begraven. Hoe komt die tijger in mijn distrôct? Waar is het gebeurd?

LAO MA

De bergen hebben het gezien.

KOUAN JUEN

De bergen zijn stomme getuigen. Zijn er dan geen andere?

LAO MA

Hier, heer. Lioe fou kwei, de Lenige Bamboe, en Tsien met het Scherpe Oog.

KOUAN JUEN

Laat de oudste spreken.

TSIEN

We waren de bergen ingetrokken, Lioe, de Lenige Bamboe, en uw dienaar van niemendal. We komen aan de bron van Paiseutsoun, en ik zei tegen mijn makker: Daar ligt wat. Zei ik het niet, Lioe?

LIOE

Je zei: daar ligt wat. Jouw ogen zien scherper dan de mijne.

KOUAN JUEN

Verder.

TSIEN

We gingen kijken wat het was, en toen vonden we dit.
(Reikt bundeltje bebloede flarden aan.)

LI HAI

(neemt het aan en geeft het aan de mandarijn).

KOUAN JUEN

(afkerig.) Wat is dit?

LAO MA

Het zijn de kleren van mijn zoon, heer.

KOUAN JUEN

Hoe weet je dat?

LAO MA

Mijn hart zegt het me.

Kouan Juen

Die bebloede spullen kunnen net zo goed van een berggeit zijn.

TSIEN.

Een berggeit draagt geen blauwlinnen kiel, heer.

KOUAN JUEN.

Haal jij daar een blauwlinnen kiel uit?

LIOE

Hij is Tsiën, het scherpe oog, heer.

KOUAN JUEN

Spreek als je iets gevraagd wordt, jonge man. En wat heb je nog meer gezien?

TSIEN

De sporen van Lao Fou.

KOUAN JUEN

Zo zo, de sporen van een tijger. (Knijpt zijn ogen tot spleetjes en bekijkt de mannen doordringend.) Het is jaren geleden dat in mijn district een tijger rondsloop!

TSIEN

Niet alleen de mens verandert van jachtgrond, heer.

KOUAN JUEN

(sluw). Dat zeg je goed, Tsiën met het scherpe oog!
(Abrupt.) Wat deden jullie daar in die bergen?

TSIEN

Kruiden plukken.

KOUAN JUEN

Toon me die kruiden.

ISIEN

We hadden ze nog niet gevonden.

KOUAN JUEN

Zo,zo. Het scherpe oog vindt niet wat het zoekt, maar in de plaats daarvan ontdek je dit.

ISIEN

Een toeval,heer.

KOUAN JUEN

En kenden jullie de zoon van deze moeder?

ISIEN

Wie zou Meng de Toegewijde niet kennen, heer?
Zoals hij was er maar één in dit hele dorp.
(twee duimen omhoog.)

LAO MA

(snikkend). Zeg dat wel!

BUREN

(duimen omhoog). Zo was hij!

KOUAN JUEN

Heb jij zonen, Tsien met het scherpe oog?

ISIEN

(buigt het hoofd). Nog niet, heer.

KOUAN JUEN

(tot Li Hai). Dacht ik het niet!

LI HAI

Het verstand van de mandarijn is als de zon.

KOUAN JUEN

Dan heb je Lao Ma ook benijd.

ISIEN

Ja heer, dat heb ik.

KOUAN JUEN

Ziezo.

LI HAI

(knikt overtuigd, maar met een air bête).

KOUAN JUEN

Ik, Kouan Juen, de mandarijn, spreek. Het is niet Lao Fou die Meng de Toegewijde heeft gedood.

LAO MA

Neen?! Wie dan wel, heer?

KOUAN JUEN

De nijd.

LAO MA_

De nijd?

(Allen bekijken elkaar onthutst.)

KOUAN JUEN_

Nijd is erger en sluer dan een tijger: Hij doodt vaders, moeders, broers en zusters...en bij voorkeur zonen..van een ander. Hebben jullie al groter waarheid gehoord?

LI_HAI_

Een waarheid als een bliksem,heer.

KOUAN JUEN_

Li Hai, neem die nijdigaard vast en geef hem zoveel stokslagen tot de ribben door zijn huid gluren. Dat zal hem leren, een oude weduwe om haar zoon te benijden...èn hem te doden!

ISIEN EN_LIOE

(bekijken elkaar niet-begrijpend).

LI_HAI_

(stijf, wat zwaaiend op zijn benen, want dronken, neemt de stok die de toneelknecht hem aanreikt en gooit Tsien tegen de vlakke).

ISIEN

Heer Kouan Juen, wat doet u? Ik heb Meng de Toegewijde niet gedood!

LIOE_

Hij spreekt de waarheid,heer!

KOUAN JUEN_

Spreekt hij waarheid? Dan ben jij de moordenaar! Schaam jij je niet, zo jong en al zo slecht! Li Hai, geef hem 25 stokslagen.

LI_HAI_

(gooit nu ook Lioe op de grond).

ISIEN EN_LIOE

Laat àf, heer! Het was de tijger! Lao Fou!

LAO MA_

(duwt Li Hai opzij). Weg jij! Heer dit is onrecht! De tijger moet gestraft worden! Niet mijn twee vrienden!

KOUAN JUEN_

Van je vrienden moet je 't hebben, Lao Ma!

BUREN

(beginnen te morren).

ISIEN

Heer, Boeddha is mijn getuige! De tijger heeft Meng verslonden!

LIOE_

Als wij hem gedood hadden, zouden wij dit dan naar zijn moeder brengen?

KOUAN JUEN

De nijd is zo boosaardig dat hij zelfs daarvoor niet terugschrikt!

LAO MA

Neen heer! Dat kan niet! Dat voel ik!

KOUAN JUEN

Is het gevoel van een oude vrouw soms scherper dan het verstand van de mandarijn? Jullie, als je haar zoon niet gedood hebt, bewijs dan je onschuld! Allebei!

STOLIE

KOUAN JUEN

Zie je wel! Ik heb gelijk! Ik heb altijd gelijk!

LI HAI

(knikt zo heftig dat hij bijna zijn evenwicht verliest).

ISIEN

Heer, ik heb geen zonen, dat is waar. Maar Kersebloesem, mijn vrouw, is jong en sterk. Zij zal mij zonen geven. Welnu, als ik Meng de Toegewijde gedood heb, moge mijn vrouw niets dan apen op de wereld brengen. Boeddha hore mij!

BOEDDHA

Wie Boeddha moet vrezen, maakt hem niet wakker.

KOUAN JUEN

Wie sprak daar?

LI HAI

Was dat niet een verre donder,heer?

KOUAN JUEN

En jij, Lenige Bamboe! Zo lenig kan je niet zijn, dat ik je niet tussen mijn vingers zal kraken als het moet!

LIOE

Ik huw volgende week,heer. Als ik Meng gedood heb, mogen de hoofden van al mijn kinderen kokosnoten zijn!

KOUAN JUEN

Dan kunnen de apen met de kokosnoten spelen,ha!ha!ha! Ik zal zelf aan Boeddha vragen wie hier de waarheid spreekt!
(Gaat naar Boeddha toe.)

BOEDDHA

(glimlachend). Als de kokosnoot leeg is, herinnert men zich de koe. Zie, KOUAN JUEN!

KOUAN JUEN

(keert zich met gesloten ogen naar het volk).

De zon rijst. Een jonge man raapt hout. Tussen de takken gloeien twee ogen. De Tijger. Hij sluipt nader. Een sprong...
Eén schreeuw...

LAO MA

(valt in zwijm).

KOUAN JUEN

(gaat als onder hypnose weer naar zijn zetel).

LAO MA

(wordt intussen bijgebracht).

KOUAN JUEN

Li Hai, schrijf op: Verboden de bergen te beklimmen. Tijgergevaar. Maak honderd grote borden en zet die op alle straathoeken. Ik wil beletten dat de beste zohën uit mijn district door Lao Fou opgevreten worden. Ik, Kouan Juen, de mandarijn, heb gesproken. (Wenkt de dragers.)

LAO MA

Maar wat doet u met de tijger, heer?

KOUAN JUEN

Wat ik met de tijger doe? Hem verachten..vervloeken..(Spuwt.)
Wat kan ik nog meer?

LAO MA

Hem straffen, heer! Laat hem vangen en naar hier brengen!

KOUAN JUEN

En dan?

LAO MA

U zult de tijger vonnissen en ik zal hem doden. Ik moet mijn zoon wreken.

KOUAN JUEN

Hoe wil je dat doen, oude vrouw?

LAO MA

Gelijk hoe, ik zal hem doden. U is de Kouan Juen, u moet recht spreken!

KOUAN JUEN

Je maakt mij moe, oude vrouw. Als je verstand niet helemaal op hol is, gebruik het dan. (Tot Tsien en Lioe:) Wat liggen jullie daar te luieren? Li Hai, schop hen recht! Uit mijn ogen, jullie!

LI HAI

(doet het met genoeg).

KOUAN JUEN

(wil in zijn draagstoel stappen maar Lao Ma belet het hem).

De tijger heeft mijn zoon gedood! En de man met het grote gezicht doet niets dan borden zetten! En zijn gezicht verliezen! Wij spreken hier van mond tot mond, maar ons hart is gescheiden door duizend heuvelen!
(Betekent: begrijpen elkaar niet.)

BUREN

(mompelen).